

Číslovky (numeralia)

- slova řadící se k číslovkám se vydělují na základě **sémantického kritéria = vyjadřují množství (kvantitu)**

- **formálně** se řadí k různým slovním druhům: k substantivům, adjektivům, zájmenům, příslovcím

slovní druh: ohebný, plnovýznamový, ve větě často ve funkci sh. přívlastku

Základní třídění číslovek:

a) **určité** (vyj. kvantitu přesně)

b) **neurčité** (nevyjadřují kvantitu přesným číselným údajem)

1. **základní** – vyj. počet (**kolik?**)

2. **řadové** – vyj. pořadí (**kolikátý?**)

3. **druhové** – vyj. počet druhů (*dvojí, dvoje, šestero...*)
(**kolikerý, kolikero?**)

4. **násobné** – vyj. počet realizací děje (**kolikrát, kolikanásobný?**)

Další druhy číslovek: skupinové (*pětice*), dílové (*půl*), vydělením z druhových číslovek vznikají číslovky souborové (*dvoje, několikery*), úhrnné (*patero*).

Typ deklinace:

1. substantivní – *sto, milion ...* (jako *město, hrad*)
2. adjektivní – *první, druhý, ...* (jako *jarní, mladý, ...*)
3. zájmenná – *jeden* (jako *ten*)
4. zvláštní – *dva, oba* (jen duálové tvary)
tři, čtyři (většina tvarů jako *kosti*),
pozor na tvary Gpl.: *tří/třech, čtyř/čtyřech*
5-99, kolik, mnoho + počítaný předmět (pouze
dva tvary v celém paradigmatu, např. *pět*
(*knih*), *pěti* (*knih*))

nesklonné – *půl, čtvrt, dvakrát, sto* + počítaný předmět

kombinované číslovkové výrazy (*dvacet pět, tisíc sto padesát pět; dvacátý druhý*)

mluvnické kategorie:

rod (životnost), číslo, pád: vyjadřují jen sklonné číslovky, některé však omezeně, například:

- *tři, čtyři, pět–99*: nevyj. rod
- *dva, oba, tři, čtyři, pět–99*: mají jen pl.
- **kategorie životnosti – jen číslovky s adjektivní deklinací**
(trojnásobný vítěz, skončili druzí)